

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő :
FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 2-970-69

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

A jogegység megteremtését célzó törvények a német közjegyzőség terén.

Irta: *Rajnoschek Gusztáv dr.* olmützi közjegyző.

Fordította: *Magyari-Kossa Zoltán dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

(Második közlemény.)

A közjegyzők pénzt, értéktárgyakat és drágaságokat megőrzés és harmadik személyek részére való átadás végett átvehetnek (22—25. §.). A közjegyző hivatását képezi még az érdekelteknek a megelőző jogvédelem terén való gondozása, bíróságok és közigazgatási hatóságok előtt való képviselése. Amennyiben a közjegyző az érdekeltek nevében a telekkönyvi hatóságnál vagy a céghivataloknál kérelmeket terjeszhet elő, az általa előterjesztett kérelmeket vissza is vonhatja, ezeket azonban minden esetben alá kell írnia. Ha aláírás vagy kézjegy hitelesítéséről van szó, a közjegyző az okiratot köteles megvizsgálni arra nézve, hogy nem szolgál-e az tilos, vagy erkölcsstelen célt, vagy pedig, hogy ő nem érdekelt-e. Ezen túlmenő vizsgálatnak azt alávetnie nem kell — az ügyfeleknek nem is felel azért, hogy az okirat tartalmának megvizsgálását mellőzte. Kölesönöket, valamint ingatlan ügyleteket a közjegyző nem közvetíthet és hivatali cselekményével kapcsolatban valamelyik érdekeltért kezességet vagy egyéb szavatosságot nem vállalhat. Arról is gondoskodnia kell, hogy a nála

Rajnoschek Gusztáv dr. A jogegység megteremtését célzó törvények a német közjegyzőség terén.

érkeserü Balogh János dr. Nemzetközi vonatkozású ingó vagyon. Közlemények.

A budapesti kamara választmányi ülése

Köszönetnyilvánítás.

A nyugdíjintézet ülése.

A budapesti kamara közlönyek.

Perreutásítás előtt megküldendők-e az iratok az arvaszéknek?

Hétvégi szünet a közjegyzői irodákban.

A közjegyzői felügyeleti vizsgálat költségei.

Unokává fogadás ismét nem elismert jogintézmény.

A középosztály ifjainak a kereskedelmi pályák felé irányítása.

Az új német polgári perjog.

Jelzálogjog bekebelezése hagyatéki tárgyalási díj erejéig az

1920. XXXIV. t. c. 76. §. oltalma alatt álló ingatlanokra.

A községi jegyzők korlátlan képviselési jogköre.

A külön jegyzőkönyv illetékkiszabása 15 nap alatt rendbíróság terhe mellett bemutatandó.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle.

Jogállam.

Polgári Jog.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Szerkesztői tizenetek.

alkalmazott személyek ilyen üzletekkel ne foglalkozzanak. Ezzel a rendelkezéssel megszűnik egy visszasság, amely sok nagy városban elharapódzott, ahol is ügyvédek és közjegyzők inkább ingatlan- és kölcsönközvetítők, mint ügyvédek és közjegyzők.

Ha a közjegyző hivatásának teljesítésében, akarva vagy nem akarva, több mint egy hétig akadályozva van, ezt a körülményt felügyeleti hatóságának jelentenie kell és ha egy hónapnál hosszabb ideig akar távol lenni, ehhez annak hozzájárulására van szüksége. Távollét esetén a felügyeleti hatóság helyettest rendelhet, az egy naptári év folyamán bekövetkező összes akadályoztatási esetekre állandó helyettes már előre kirendelhető. Felfüggesztés esetén helyettest kérelem nélkül is lehet kirendelni. A közjegyző helyettesének közjegyzői állás betöltésére alkalmasnak kell lennie, csak azt kell kirendelni, akit a közjegyző javaslatba hoz és aki a hivatalt átvenni hajlandó. A közjegyző helyett az indítványt gondnok is előterjesztheti és a helyettest javaslatba hozhatja. A helyettes helyettesi rendelvényt kap, esküt kell tennie és amennyiben ezt korábban már letette volna, utalni lehet a korábban már letett esküre. A helyettes a hivatalt a közjegyző költségére látja el és aláírásához ennek megfelelő toldatot kell fűznie, a közjegyző pecségeit kell használnia, hivatásának teljesítésétől azonban akkor is tartózkodnia kell, ha az általa helyettesített közjegyzővel szemben kizáró okok állanak fenn. A helyettes működési jogosultsága a hivatal átvételével kezdődik és annak visszaadásával végződik. A helyettes hivatalos cselekményei nem érvénytelenek az okból, mert a kirendeléséhez szükséges előfeltételek nem voltak meg vagy pedig később elestek. A közjegyző távollétének vagy akadályoztatásának idejére, ha részére helyettest nem rendeltek ki, iratait a lajstromokkal és könyvekkel együtt egy ugyanannak a törvényszéknek vagy egy szomszédos törvényszéknek a körzetében levő másik közjegyzőnek vagy pedig a törvényszéknek az őrizetébe adhatja. Másik közjegyző által való őrzés esetén ezt a körülményt a törvényszéknek be kell jelenteni. Ezek adnak azután ki kiadványokat és másolatokat és engedik meg az iratok betekintését. Ők is látják el a másolatokat és kiadványokat saját pecsétjük alatt aláírásukkal. A kiadványozási megjegyzésben a közjegyző távollétére vagy akadályoztatására utalni kell. A kiadványok és másolatok kiállításáért járó díjak a közjegyző vagy pedig az államkinestár javra esnek. A helyettes hivatali kötelesség szegéséért a károsulttal szemben a helyettes mellett a közjegyző egyetemes adós-

ként felel. A közjegyző és a helyettes közötti jogviszonyban kötelezve egyedül a helyettes van (29—35. §.).

A közjegyző hivatala halál, önkéntes lemondás, büntetőjogi ítélet következtében hivatalvesztés, elmozdítás vagy büntetőbírói ítélettel való eltávolítás útján szűnik meg. Büntetőbírói elítéltetés a hivatalvesztést a közjegyzőnél éppen olyan módon maga után vonja, mint a tisztviselőnél. A közjegyzőt állásától el kell mozdítani, ha többé már nem birodalmi polgár, a bírói hivatal betöltéséhez szükséges képességekkel már nem rendelkezik, vagy a vér tisztaságára vonatkozó előfeltételeknek a saját vagy felesége személyében meg nem felel, ha tisztviselői kinevezése semmis volna, ha az esküt letenni vonakodik, vagyona feletti rendelkezési joga korlátozva van, testi vagy szellemi állapota következtében hivatásának rendes gyakorlására tartósan képtelen, ha viszonyai és gazdálkodásának módja a jog keresők érdekeit veszélyeztetik. Elmozdítás előtt, amelyet az igazságügy-miniszter rendel el, a közjegyzőt meg kell hallgatni. Indítványára a fegyelmi bíróság határozatát kell kikérni. Amennyiben egy közjegyző hivatala megszűnik vagy körzete áthelyeztetik, úgy a törvényszék köteles iratait és könyveit, valamint a hivatalosan átadott okiratokat őrizetébe venni. Az ítéltáblai elnök az őrizetet egy másik törvényszékre vagy közjegyzőre ruházhatja. A közjegyző pecségeit a törvényszéknek meg kell semmisítenie. Ha a közjegyzőt hivatalának megszüntével vagy hivatali székhelyének áthelyezése folytán korábbi körzetébe áthelyezik, korábbi könyvei és iratai neki ismét kiadhatók. Régebbi közjegyzői okiratok a birodalmi igazságügyminiszter megállapítása szerint állami levéltárban elhelyezhetők vagy megsemmisíthetők.

A közjegyzői állás betöltéséig a birodalmi igazságügyminiszter egy ülnököt vagy más a közjegyzői hivatal betöltésére alkalmas személyt a közjegyzői állásnak a birodalmi közjegyzői kamara számlájára való vitelével megbízhat (közjegyzői egylet).

A főfoglalkozás gyanánt folytatandó hivatali működésre kinevezett közjegyző, ha hivatala megszűnik, a közjegyző megjelölést hivatalának megszűnésére utaló hozzáadással tovább használhatja.

A felügyeleti hatóság a közjegyzőt előzetesen felfüggesztheti, ha ellene gondnokság alá helyezési eljárás indul, ha a felügyeleti hatóság a felfüggesztés előfeltételeit fennforogni látja, ha a közjegyző 3 hónapot meghaladó időn keresztül székhelyén kívül tartózkodik. Az előzetes felfüggesztés a törvény erejénél fogva ha-

tályba lép, ha egy közjegyző ellen a vizsgálati fogságot elrende-lik, ennek tartamára. Előzetes felfüggesztés esetén a törvényszék az iratokat, könyveket, pecsétet és hivatali táblákat őrizetébe venni köteles. Az előzetes felfüggesztés ideje alatt is a közjegyzőnek minden hivatalos cselekménytől tartózkodnia kell, azonban ezen tilalom megszegése sem érinti a hivatalos cselekmény érvényét.

II. *Birodalmi közjegyzői kamara és közjegyzői kamarák.*
(44—64. §.).

A törvény megkülönböztet egy birodalmi közjegyzői kamara-t, amely a birodalom összes közjegyzőit magába foglalja, ennek székhelye Berlinben van és közjogi testület. Emellett az egyes ítélőtáblák területén működő közjegyzők részére közjegyzői kamarák állanak fenn, amelyek a birodalmi közjegyzői kamara helyi tagozatai. A birodalmi igazságügyminiszter a közjegyzői kamarák kerületét másként is megállapíthatja. A főfelügyeletet a birodalmi igazságügyminiszter végzi. A birodalmi közjegyzői kamara a német közjegyzők összességét képviseli, tagjainak becsülete, tekintélye felett őrködik, lelkiismeretes és tisztességes hivatali működésről gondoskodik és a felügyeleti hatóságot működésében támogatja. A birodalmi igazságügyminiszter hozzájárulásával jóléti és ellátási intézményeket is tarthat fenn. Szervei: az elnök, az elnökség, a tanács, a közjegyzői kamarák elnökei és a kamarai választmányok. Itt hiányzik a fegyelmi büntető eljárás önkormányzati gyakorlása és az önkormányzati szolgálati felügyelet — mint ahogy az az osztrák és a cseh közjegyzői kamaráknál megvan.

Az elnök a birodalmi közjegyzői kamara felhatalmazása alapján azt bíróságok előtt és bíróságokon kívül is képviseli. Helyetteseit és egy vagy több ügyvezetőt kirendel, akik a folyó ügyeket az elnök utasításai értelmében elintézik és aki a vagyont kezeli. Az elnökség támogatja az elnököt és a törvényhozáshoz véleményeket nyújt. A birodalmi közjegyzői kamara tanácsa az elnökség tagjaiból és a közjegyzői kamarák elnökeiből vagy azok képviselőiből áll. Az elnök határozza meg, mely ügyeket kell a tanácsnak tárgyalnia, a háztartási előirányzatra, járulékokra és az elszámolásra nézve a tanácsot meg kell hallgatni. A közjegyzői kamaráknak viszonylag kis jogkörük van. Kötelességük a birodalmi közjegyzői kamarához utalt feladatokat kerületükben elvégezni és az elnök utasításait és irányelveit tudomásul venni, a

közjegyző és a megbízói között felmerült perlekedésekben közvetíteni. Hasonlóképen, mint a birodalmi közjegyzői kamara az egész birodalom területére, a közjegyzői kamarák az ítélőtábla területére vannak szervezve. Az elnököket a birodalmi igazságügyminiszter 4 év tartamára meghívja. A kamarára bízott feladatok elvégzéséért felelősek és a birodalmi kamara elnökét a kerületbeli helyzetről folytonosan tájékoztatniok kell, a közjegyző és megbízója között felmerült perekben a kerületükben levő bíróságok által kívánt esetekben véleményt nyilvánítanak. Közjegyzők és ülnökök 300 márkáig terjedhető rendbirság terhe alatt az elnök előtt megjelenni kötelesek. Rendelkezések elleni panaszok felett a birodalmi közjegyzői kamara elnöke vagy pedig a birodalmi igazságügyminiszter dönt. A költségek fedezésére a birodalmi közjegyzői kamara járulékokat szed, amelyek az elnök által kiállított fizetési felhívás alapján azonnal behajthatók. A birodalmi közjegyzői kamara szervei tiszteletbeli állások, csupán utazási költségeiket és egyéb kiadásait térítik meg. Állandó megtérítést csupán csak az ügyvezetők részére lehet engedélyezni. Ha a közjegyző hivatala megszűnik, megszűnik a birodalmi közjegyzői kamarában viselt hivatala is. A tárgyalások, rendelkezések, rendeletek és beadványok illetékmentesek. A közelebbi rendelkezéseket a szabályzat, illetve az ügyrend tartalmazza. A birodalmi közjegyzői kamara elnöke az üzleti év lezárása után minden évben a kamara működéséről a birodalmi igazságügyminiszternek jelentést tesz a kamara működéséről, a vagyon állásáról és a közjegyzők helyzetéről (44—64 §.).

Az osztrák és a csehszlovák közjegyzői rendtartás alapján általunk jól ismert, a közjegyzői kamarákban levő kari önkormányzat ezen rendelkezések értelmében igen korlátozott mértékben van meg. A közjegyzői kamarák szerveire nézve választás nincsen és a különböző ügyek kollegiális kezelése is csak kis mértékben van meg.

III. *Felügyeleti- és szolgálati büntető eljárás.*

Ellentétben a csehszlovák köztársasági közjegyzői rendtartás tervezetével, amelyben a fegyelmi eljárás igen terjedelmes helyet foglal el, a felügyeleti és szolgálati büntető eljárást mindössze 9 szakaszban tárgyalja és ezáltal rövidségével tűnik ki. A felügyeleti jog megilleti:

1. A törvényszék elnökét a törvényszék területén lévő közjegyzők és közjegyzői ülnökök felett;

2. az ítélőtábla elnökét az ítélőtábla közjegyzői és közjegyzői ülnökei felett és

3. a birodalmi igazságügyminisztert valamennyi közjegyző és ülnök felett.

Ezeket terhelik a közjegyzők és ülnökök hivatali működésének megvizsgálása és ellenőrzése. Ezek a felügyeleti hatóságoknak vagy a megbízott birói tisztviselőknek iratokat, lajstromokat és könyveket, valamint az őrizetükben levő okmányokat betekintés végett felmutatni kötelesek. A lajstromok és könyvek átnézése és megvizsgálása, a díjszámítások és az okirati illetékekre és illetékfizetésekre vonatkozó leszámolások megvizsgálása céljából nem birói tisztviselők is igénybe vehetők. Felügyeleti jogosultságuk azonban nincsen. A felügyeleti hatóságok rendellenességek vagy kisebb fokú kötelességszegések esetén rosszalásukat fejezhetik ki, a közjegyző vagy ülnök ellentmondása felett felügyeleti úton határoznak. Közjegyzők és ülnökök, akik hivatali kötelességeiket vétkesen megszegik, szolgálati vétséget követnek el. Ez irányban a birodalmi szolgálati büntetőrendtartásnak a birói tisztviselőkre vonatkozó előírásai megfelelően alkalmazandók. Kiszabható figyelmeztetés, feddés, pénzbírság, hivatalból való elmozdítás. A pénzbüntetés közjegyzőnél 5.000, ülnöknél 500 márkáig terjedhet. A szolgálati büntető eljárásban csak az ítélőtáblán vagy pedig a törvényszéken levő szolgálati kamarák határoznak. Az ítélőtáblánál egy közjegyző mint ülnök közreműködik. A törvényszéknél két birói ülnök mellett két közjegyző működik közre. A közjegyző ideiglenes elmozdítására az ideiglenes felfüggesztésre vonatkozó szabályok érvényesek. Szolgálati büntető bíróságok akkor, ha egy olyan ügy van előttük, amely egy más szolgálati büntető eljárással egyesített, a bíró részére előírt szabályok szerint járnak el.

IV. Átmeneti és záró rendelkezések.

A rendelet általában 1937. július 1-ével lép életbe, csupán csak a stuttgarti és karlsruhei ítélőtáblákra vonatkoznak különleges rendelkezések. Aki ezen rendelet életbelépése előtt közjegyző volt, marad, ugyanígy az ügyvédek, akik közjegyzőkké voltak kinevezve, kinevezésük idejére megmaradnak közjegyzőknek. Ha a közjegyző, mint tisztviselő egyszer már esküt tett, nem kell ismét esküt tennie. Amennyiben a közjegyzőnek a rendelet életbe lépése előtt engedélye volt arra, hogy székhelyén kívül lakhasson, irodát és fogadónapokat tarthasson, úgy ez változatlanul

megmarad. A közjegyzőnek az engedélyhez nem kötött mellékfoglalkozásait a rendelet életbe lépésétől számított 3 hónapon belül be kell jelentenie és folytatásukhoz engedélyt kell kérnie. Amennyiben a közjegyző hatáskörébe utalt hivatalos cselekmények elvégzésére az eddigi előírások alapján mások is illetékeséggel bírnak, ezek az előírások érintetlenek maradnak. Ezáltal a kizárólagos okiratolási illetőségre vonatkozó óhaj sajnos nem teljesült. Csak annyiban, amennyiben az eddigi előírások szerint is a jogügyletek okiratolása, aláírások és kézjegyek hitelesítése csak közjegyzők által történt, ezek az előírások érvényben maradnak. A hagyatékok tárgyalására és vagyonközösségek megszüntetésére, hagyatéki kimutatások, leltárak felvételéhez bizonyítványok kiadására, hagyatékbiztosítási eljárás keretében pecsétek elhelyezésére és eltávolítására vonatkozólag az eddigi szabályok érvényesek. A közjegyzők tevékenysége az ingó végrehajtási eljárás területén korlátoztatott oly módon, hogy az ezen rendelet életbe lépésének időpontjával a területileg illetékes járásbiróságra száll át. A halál esetére szóló intézkedések, amelyek eddig a közjegyző különleges hivatalos őrizetében voltak, a járásbiróságnál birói letétbe helyezendők. A rendelkezések felbontására csak a járásbiróság illetékes. A folyamatban levő kihirdetési eljárások a járásbiróságra szállnak át. Azokat az eljárásokat, amelyeknek elvégzésére a közjegyző a jövőben illetékeséggel már nem bír, még befejezheti. A közjegyzők őrizetében levő okiratok további őrizetére vonatkozólag a közelebbi rendelkezéseket az ítélőtábla teszi meg. Amennyiben a megőrzés gyűjtőlevéltárakban történt, ezentúl ez már a járásbiróság által történik. Hamburgban az iratokat és könyveket az állami levéltár veszi megőrzésbe. Kiadványokat és másolatokat, amennyiben egy még működő közjegyzőről van szó, ez, ellenkező estében a hamburgi járásbiróság állít ki. A birodalmi közjegyzői kamara ezen rendelet életbe lépésével az eddigi birodalmi közjegyzői kamara összes vagyoni kötelezettségeibe és jogaiba lép, első szabályzatát a birodalmi igazságügyminiszter állapítja meg. A 84—89. szakaszokban egyes területekre vonatkozó átmeneti intézkedések foglaltatnak. — Bajorországban a bajor közjegyzői pénztárak megmaradnak. Württemberg, Baden, Hessen, Saarvidék, Lippe-Schaumburg, Lippe-Birkenfeld részére az átmeneti időre különleges intézkedéseket állapítottak meg. A zárórendelkezésben megállapítatik, hogy a jelen rendeleten alapuló intézkedésekből származó kárért kártalanítás nem jár. Ezen rendelet végrehajtási és

kiegészítési rendelkezéseit a birodalmi igazságügyminiszter bocsátja ki, ugyancsak ő bocsátja ki a szolgálati ügyvitel szempontjából szükséges egyéb rendeleteket is. További kérdéseket a birodalmi igazságügyminiszter közigazgatási úton dönti el, határozata a bíróságokat és a közigazgatási hatóságokat köti.

A közjegyzőség a birodalmi közjegyzői rendtartás és a díjszabás által a fentiek szerint nyert egységes rendezést. Arról, hogy az újjáalakítás a birodalmi német kartársakból magukból milyen benyomást váltott ki, nem beszélhetünk, mert az egykor oly élénk személyes érintkezést és a közjegyzőség kérdéseire vonatkozó szóbeli eszmecsereket különböző törvényes intézkedések korlátozzák és megszüntették. Az egységesítést az összes közjegyzői körök mindenesetre nagy örömmel és megelégedéssel üdvözlnek, miután ez által néhány hónap alatt egy olyan művet sikerült létrehozni, amelyben a német közjegyzői egyesület 60 éven keresztül dolgozott.

A törvény egyik előnye annak rövidege. Mindaz, ami igazgatástechnikai, a lajstromok, könyvek és elszámolások vezetése a rendeleti útra hagyatott, amely is azt a mindenkori szükségletekhez könnyen hozzá tudja idomítani. A törvény lajstrom másolatoknak a kamarákhoz való beküldését nem kívánja és ezáltal sok írásmunka esik. Az ügyvitel a német közjegyzői irodákban mindenesetre igen egyszerű. A bíróságra és a közjegyzőségre nézve ugyanazok az alaki előírások és ugyanazok a díjak érvényesek. Árveréseket a közjegyző birói megbízás nélkül végezhet, amint azt a mi közjegyzői rendtartás tervezetünk is előírja. A közjegyzőséghez a birói vizsgát kívánják meg, holott a foglalkozás különlegessége inkább egy külön közjegyzői vizsgát tenne indokoltabbá. A közjegyző, Bajorország kivételével, birói megbízást nem kap, hanem a fél a közjegyzőt általában maga választja. A közjegyzők helyetteseinek kirendelése egész egyszerű módon történik.

Ha egyébként az új német birodalmi közjegyzői rendtartást a szomszéd államok közjegyzői rendtartásaival összehasonlítjuk, hiányaként azt érezzük, hogy a német közjegyzőséget egy kissé túlságosan bürokratikusán szervezték és ügyeit túlságosan kis mértékben tudja maga igazgatni. Hiányzik a kartársak együttműködése s a közjegyzői és fegyelmi ügyeknek önkormányzati kezelése. Közreműködésük a szolgálati büntető eljárásban kevés kivételes esetre van korlátozva, a kamarák elnökségét és az ügyvezetőket nem választják, hanem ezek kinevezés alá esnek, ami olyan eljárás, mely

a vezérelvben gyökeredzik. Az a remény, hogy az új közjegyzői rendtartás a közjegyzőséget kizárólagos okiratoló hivattallá képezi ki és ezáltal sok egyéb okiratoló hivatal illetékessége megszűnik vagy, hogy működési köre jelentősen kiszélesítettik, sajnos valóra nem vált. Igen értékes ennek ellenében a bíróságok és közjegyzők között az egységes díjszabás megállapítása és a díjak könnyű kiszámítása, ami által az alákinálás és az illoyalis versengés korlátoztatott.

A tárgyalt törvény legnagyobb előnye azonban a közjegyzőségre vonatkozó törvények és díjaiknak az egész birodalom területén való egységesítésében, a közjegyzőségnek az ügyvédségtől való különválasztásában, a közjegyzőknek egyetlen egy birodalmi közjegyzői kamarában való összefoglalásában rejlik. — Ezáltal lehetővé válik, a közjegyzőség által táplált némely kívánságot a beteljesüléshez közelebb hozni és az egész karnak a saját ügyei alakítására és igazgatására való befolyását is lassanként növelni, úgy, hogy a közjegyzőség mindinkább közeledhetne azon céljához, hogy a közösség szolgálatában a legfontosabb okiratoló hivatal legyen.

Vége.

Nemzetközi vonatkozású ingó vagyon.

Irta: *érkeserüi Balogh János* dr. kir. közjegyzőhelyettes.

A trianoni békeszerződés, a gazdasági élet nemzetközi kapcsolatainak elmélyülése és az élénkülő idegen-forgalom következtében mind gyakrabban merülnek fel olyan nemzetközi vonatkozású kérdések, amelyeknek gyors és biztos eldöntése különösen nemzetközi vonatkozásuknál fogva rendkívül fontos. Ezuttal nem a nemzetközi magánjognak és az örökösödési ügyekben nyújtandó nemzetközi jogsegélynek jogszabályaira gondolok, melyeknek kimerítő és tökéletes gyűjteményét s magas színvonalú magyarázatát nyújtotta e lapnak 1933. évi májusi és júniusi számában *dr. Krenner Zoltán* kiskunfélegyházi kir. közjegyző úr, hanem azokra a jogi kérdésekre, amelyek a nemzetközi magánjog és eljárási jog ismeretében is sokszor kísértének bennünket a jogbizonytalanság érzetével.

A közjegyzőre nézve nagy felelősség nehezedik annak megállapításánál, de anyagilag is érdekli, hogy adott esetben mit

kell *belföldi* és mit *külföldi* ingó vagyonnak tekinteni? tehát a feleknek jogaik biztosítása végett milyen tanácsot adjon? a saját járásbirósága illetékes-e bizonyos vagyontárgyakra nézve, amelyeknek hovatarozandóságát nemzetközi vonatkozású tényezők határozzák meg? Például a *külföldi adós* fogalma alá ki tartozik? aki egy külföldi államnak hatóságilag elismert *állampolgára*, s ha állampolgárságát 20 év után „revízió“ alá veszik és átteszik a trianoni határon, megszűnt külföldi adós lenni? Vagy az is *külföldi adós*, aki huzamos idő óta — bár állampolgárság megszerzése nélkül — vagy átmenetileg külföldön tartózkodik? Vagy *külföldi adós* a történelmi Magyarország területén alakult vállalatnak, pénzintézetnek a trianoni határokon kívül működő fiókintézete? Befolyásolja-e az ingó vagyonnak külföldi, vagy belföldi jellegét, hogy a követelés pengő értékben, avagy külföldi valutában áll fenn? Az idegen fizetési eszközökkel való korlátolt gazdálkodás — figyelemmel az 1931. évi XXXII. t.-c. 4500, 4550, 6900, 6970/1931. M. E. sz. és az ezeket módosító több más valuta- és deviza-jogszabályra — milyen befolyást gyakorol az ingó hagyaték jellegére? *A közraktári jegy* helyettesíti-e az árút a hagyatéki eljárásban? A tengeri hajósoknak rendeletre szóló elismervényei és a fuvarosoknak ugyanolyan rakjegyei megtestesítik-e az árút? *A váltón, csekken, közönséges és kereskedelmi utalványon* alapuló követelések mikor tekinthetők belföldi és mikor külföldi ingó vagyonnak?

Mindezek a kérdések felmerülhetnek akár viszonzosság és szerződéses viszony esetén — vagyis amikor az államok tényleges kölcsönös gyakorlat — vagy pedig nemzetközi szerződés alapján kötelezik magukat arra, hogy a másik fél polgárainak ingó hagyatékát kölcsönösen kiszolgáltatják egymásnak abból a célból, hogy az elhunyt államának birósága, vagy hatósága a hagyaték rendezése körül eljárhasson — akár viszonzosságon és szerződéses viszonyon kívüli állapotban. Természetesen ez utóbbi esetben többször kerülhet felszínre a nemzetközi vonatkozású ingó vagyon problémája.

Azon államok polgárainak Magyarország területén lévő ingó vagyonára nézve, mely államokkal az ingó hagyaték kiadására nézve sem nemzetközi szerződésünk, sem viszonzosságon alapuló gyakorlatunk nem áll fenn, amennyiben hagyatéki eljárásnak egyáltalában helye van, a magyar bíróság folytatja le a hagyatéki eljárást. A 202. E. H. szerint a külföldi állampolgárok feltétlen öröklési képességgel bírnak. Szerződéses, vagy viszo-

nossági viszonyban lévő külföldi állam magyar honos örökhagyónak külföldön lévő ingó vagyonát — az ismert kivételtől eltekintve: t. i. ha a külföldi örökösök ottani hagyatéki eljárást kérnek — Magyarországnak a hagyatéki, illetve hatósági eljárás végett kiadja.

Azok az ingóságok, amelyek fizikailag az ország területén vannak, nem sok vitára adhatnak alkalmat. Ellenben az ingó vagyontárgyak, amelyek csak képletesen vannak az ország területén, vagy külföldi természetes és jogi személyekkel szemben fennálló akár belföldi, akár külföldi fizetési eszközökre fennálló követelések számtalan vita anyagát képezhetik.

A nemzetközi szerződések csak arra vonatkozólag tartalmaznak megállapodást, hogy „abban a kérdésben, hogy mely javak tekintendők ingóknak, annak a félnek a törvényei irányadók, amelynek területén a hagyaték van“. Ellenben a kötelmi jogi fogalmakra és magyarázatokra vagyunk utalva a tekintetben, hogy mi van belföldön és mi külföldön?

A pénztartozások nemzetközi hovatarozandóságának eldöntése végett vissza kell mennünk a kötelmek teljesítésének általános és különös szabályaira. Ahol a pénztartozás teljesítendő, ott van a követelés fizikailag, ott vonhatjuk hagyatéki eljárás alá. A nemzetközi magánjogban a viszonzosság elve divik, így ez a kérdés ezáltal nemzetközi magánjogi jelleget is nyer.

A teljesítési, vagy szolgáltatási hely kérdése azonban kötelmi jogunknak egyik legvitásabb területe. Különösen vitatott kérdés lett ez a régi magyar államterület feldarabolása következtében a pénznem és az alkalmazandó jogrendszer alkalmazásának nagyhorderejű problémái miatt. Polgári törvénykönyv hiányában — köztörvényi elbírálás alá eső kérdésekben a birói gyakorlatban kifejezésre jutó jogszabályokra vagyunk utalva, mely ítélkezési gyakorlat ugyan a lehető legbiztosabb útja a jog fejlődésének és a legbiztosabb eszköze a merev jogszabályoknak a mindennapi élthez való hozzáajlításának — de bizony addig, amíg a joggyakorlat ellentétes, ingadozó, óvatos, vagy nem határozott, sok bizonytalanságra ad alkalmat. Így voltunk a nemzetközi vonatkozású kötelmi jogviszonyok tekintetében a békeszerződések után, a hely és idő, pénznem és alkalmazandó jogrendszer kérdéseinél. Az azóta eltelt idő alatt azonban már tisztult a légkör s azt mondhatjuk, hogy ma már van kikristályosodott ítélkezési jogszabálya e kérdéseknek.

Hol teljesítendő tehát a szolgáltatás? „*Törvényes szolgáltatási hely az adósnak akkori lakhelye, amidőn a kötelezettség keletkezett.*“ „*Nem vonván ki alóla a pénztartozások sem.*“ (Grosschmid: Fejezetek I. kötet. 722. oldal.) Ez köztörvényi szabály és a törvényes teljesítési hely szabálya. A *lex speciális* és az ügyleti kikötés, vagy az ügylet természete mást rendelhet. Így a Kereskedelmi Törvény 324. §-a a *pénztartozásokra* nézve kimondja, hogy azokat az adós, amennyiben a szerződésből, az ügylet természetéből, vagy a szerződő felek szándékából más nem következik, saját veszélyére és költségén azon helyen köteles fizetni, hol az ügylet megkötésekor a hitelezőnek kereskedelmi telepe, vagy ilyenek nem létében lakása volt. A most már határozottnak és állandónak tekinthető birói gyakorlat szerint ez a jogszabály mindennemű pénztartozásra *irányuló kötelelemre áll*, ily módon teljesítendő, *tekintet nélkül annak legkülönbözőbb keletkezési alapjára és jogcímére.*

Meg kell azonban állapítanom azt is, hogy a pénztartozások tekintetében a köztörvényi törvényes szolgáltatási hely is mindinkább áttevődik a hitelező lakhelyére, úgy hogy ma már ezt a birói ítélkezésem alapuló általános jogszabálynak tekinthetjük. Elv ugyan, hogy a szolgáltatási hely ez esetben is az adós kötelezettség-keletkezéskori lakhely marad, de mint a Magyar Polgári Törvénykönyv 1913. évi miniszteri indokolása mondja „a törvényjavaslat, anélkül, hogy a teljesítési helyet érintené, a forgalmi szokásoknak megfelelően az adósra kétség esetén azt a különös köteletséget rója, hogy a pénzt saját veszélyére és költségére a hitelező lakhelyére küldje.“

Bennünket a közjegyzői gyakorlat szempontjából a kérdésnek minél gyakorlatiasabb és a magyar honfitársak szempontjából való minél méltányosabb felfogása érdekel.

Adott esetben a magyar honos örökhagyónak külföldi honos adóstól akár belföldi, akár külföldi fizetési eszközben járó pénzkövetelésére nézve akár az adós állampolgárságát, vagy annak törvényszerűségét, akár az adósnak a kötelezettség keletkezéskori lakóhelyét kutatni — pláne ha az ügyletkötés országunk területén kívül, nem az adós lakóhelyén, hanem más helyen történt — nem áll módunkban. Bennünket a gyors és biztos jogszolgáltatás szempontjából csak az irányíthat, hogy hol van a *teljesítési hely*, a *szolgáltatási hely*, mely fogalmak elméletileg különbözhetnek egymástól, de gyakorlatilag, lényegileg egyet jelentenek. Ezt a helyet meghatározhatja a *lex speciális*, a szer-

ződés, vagy a *dolog természete* stb., de ha a törvényes szolgáltatási hely az irányadó, pénztartozásoknál a *hitelező lakhelye* tekintendő a teljesítés helyének s a teljesítés helyének jogrendszere szerint kell eljárni, vagyis jogszerűleg a pénztartozás ott vonható hagyatéki eljárás alá.

Kétségtelen, hogy abban az esetben, ha a pénzkövetelés külföldön lévő ingatlanokon jelzálogilag is biztosítva van, a hitelező személyében örökösödés folytán beálló változás telekkönyvi feltüntetésére csakis az ingatlan fekvése szerint bíróság illetékes. S ha több ország területén fekvő ingatlanokon van biztosítva, ugyanannyi állam bíróságának közreműködése szükséges. Az ingatlanra vonatkozó s telekkönyvi bejegyzés tárgyait képezhető jogok magával az ingatlannal esnek egy tekintet alá. Az állam területi felségjoga pedig nem tűr a területre vonatkozó idegen hatósági rendelkezést. A tulajdonképeni hagyatéki eljárás azonban ez esetben is a teljesítési hely jogrendszerének jogi szabályozása alatt áll. A teljesítés helyének bírósága mindenesetre illetékes a hagyatéki eljárásra, de ezen kívül annyi államban kell a jelzálogjog utódlására nézve — s mint hogy a jelzálogjog a követelésnek járulékos joga — a követelésre nézve a hagyatéki eljárást lefolytatni, ahány állam területén fekszenek az ingatlanok. Az azután már vitatható, hogy az eljárási költségek és illetékek minden államban az egész követelés után járnak-e, vagy pedig megosztva, — avagy csupán a teljesítés helyén, a hagyatéki eljárás tulajdonképeni központjában járnak-e ezek? Méltánytalanul látszik ugyan egy — különösen már megszűnt — követelés biztosítására szolgáló jelzálogjog törölhetése érdekében indított hagyatéki eljárás költségeit és illetékeit annyi államban viselni, ahány állam, részint a hitelező lakhelye, részint a jelzálogul leköötött ingatlanok fekvése szerint, érdekelve van — mégis azt kell mondanunk, hogy mivel a követelés átszállásának hatósági igazolása valakinek, hitelezőnek, vagy adósnak — anyagi érdekében áll — közjegyzői szempontból a követelés jelzálogjogának átszállása nem tekinthető érték-nélküli hagyatéknak. Igaz, hogy a hagyatéki tárgya nem a jelzálogjog, hanem a követelés és ha ez megszűnt, nincs hagyatéki, mégis *vagyoni érdek* fűződik a jelzálogjog telekkönyvi átírásához. Hogy ez milyen nagy érdek, annak legbiztosabb mértéke a követelés összege. Az állam is területén fekvőnek s így megfoghatóan tekinti a jelzálogjogot s annak átszállását — hacsak kétségtelenül nem igazolják a követelés megszűntét — vagyonátruházási illeték alá vonja. Termé-

szetesen a méltányosság szempontjait figyelembe lehet venni az eljárási költségek felszámításánál. Azonkívül — ha a megszűnt követelés jelzálogjogának telekkönyvi átszállását kizárólag a törlés érdekében az adós kívánságára szorgalmazzák, az eljárási költség mint törlési költség esetleg az adósra hárítható.

A pénzügyi adósokra nézve a teljesítési hely rendszerint a pénztárhelyiségük. Ezt üzletfeleikkel szemben alapszabályaik kivonatainak közlésével, vagy más módon kikötik, vagy egyébként a dolog természetéből következik. Magyar honos örökhagyónak tehát velünk viszonzási, vagy szerződéses viszonyban nem lévő külföldi állami pénzügyi fennálló betéti és folyószámla követelését és letétjét — ha csak magyarországi teljesítési hely ki nem kötött — *Magyarország területén hagyatéki eljárás alá vonni nem lehet.* A szerződéses és viszonzási viszonyban lévő államokban lévő ilyenmű követelések — amelyeket az illető államok nekünk kiadni tartoznak — vagy ezen államok polgárainak Magyarország területén teljesítésre kerülő pénzkövetelések — és pedig ez utóbbiak az esetben, ha a belföldi örökösök, vagy azok egyike kéri — Magyarország területén hagyatéki eljárás alá vonhatók.

A történelmi Magyarország területén szekhellyel birt pénzügyi intézeteknek azok a fiókintézetek, melyek a trianoni határon kívül maradtak, a külföldi pénzügyi intézetek tekintete alá esnek, mert kifizetéseiket — ellenkező kikötés hiányában — általában helyi pénztárhelyiségekben teljesítik.

Az idegen valutákkal és devizákkal való korlátolt forgalomnak, vagyis a pengővédelmi rendelkezéseknek, továbbá a nemzetközi clearing-egyezményeknek jogszabályai a hagyatéki ügyben alkalmazandó jogrendszer szempontjából általában befolyással nem bírnak. Tény, hogy a magyarországi belföldi zárt számlának szerződéses, vagy viszonzási állambeli örökösök a hagyatéki eljárás lefolytatása végett több esetben nem a hazai, hanem a magyarországi bírósághoz fordultak.

Nem hagyhatom azonban figyelmen kívül, hogy a nemzetközi pénzforgalmat korlátozó rendelkezések mégis igen sok vonatkozásban érintik a hagyatéki eljárást. Lényegileg nem szólnak bele a hitelező és adós közötti viszonyba, csupán módosítják azt. Az adós köteles megfizetni a tartozását a külföldi hitelező részére, de kötelemszüntető hatállyal a Nemzeti Bank rendelkezésére kell bocsátania. A teljesítési hely, a fizetési hely ezzel nem változik, mert a külföldi hitelező — a Nemzeti Bank egyen-

súlyozó és mértékszabályzó ellenőrzése mellett — jogos követelését, ha késve is, megkapja a lakhelyén. A hitelező magyar honos a külföldi adóstól járó, idegen fizetési eszközben megállapított követelését szintén megkapja a Nemzeti Bank közbenjöttével — magyar pengőben. A kötelek teljesítésének ideje és módja változhatik ugyan, de a teljesítés helye nem.

Adós és hitelező, illetve jogutódok a személyükben örökösödés folytán beálló változást egymással bíróságon kívül is közzölhetik a jogerős hagyatékátadó végzés, vagy örökösödési bizonyítvány felmutatása mellett. Az örökösödés folytán beálló változást azon államok jegybankjai, amelyekben a mienkhez hasonló korlátolt valuta és deviza forgalom van, nemcsak bírósági utasításra, hanem a feleknek közvetlenül az illető jegybankhoz intézett kérelmeire is tudomásul veszik, illetve vehetik. A hagyatéki eljárást érintő fontos jogszabály az is, hogy magyarországi honos örökhagyónak külföldi fizetési eszközben fennálló — akár a valutavédelmi törvények és rendeletek előtt, akár azok után keletkezett — tartozását külföldi adóstól járó, külföldi pénznemben, külföldön, vagy belföldön teljesítendő pénzköveteléssel sem lehet kiegyenlíteni a Nemzeti Bank engedélye nélkül. Belföldi zárt követelésnek, vagy egy részének — habár belföldi személy — például közjegyzői eljárási költség címén közjegyző kezeihez — való kiutaláshoz a külföldi tulajdonos beleegyezése mellett is a Magyar Nemzeti Bank hozzájárulása szükséges.

A Baselban szervezettel bíró, a Népszövetség által életre keltett s annak égisze alatt működő úgynevezett „agrálóalap“, mely az Erdélyben kisajátított magyar földbirtokok tulajdonosait bizonyos hosszú, egész emberöltőre elnyúló apró fizetési részletekkel „kártalanítja“ — nem üzletszerű pénzügyi intézet, iparszerűleg nem foglalkozik idegen pénzek kezelésével — hanem sokkal inkább közjogi, nemzetközi jogi, mint magánjogi intézmény. Ezen alaptól járó követelésekre nézve a hagyatéki eljárást magyar bíróság lefolytathatja — ha az örökhagyó utolsó rendes lakhelye Magyarország területén volt. Ez nemcsak azért jogos, mert ha a „kártalanítás“ a „kártétel“ helyén a dolog természete szerint nem fizethető, a hitelező lakhelyén fizetendő — hanem azért is, mert a Magyar Állam ezen ügyek rendezésére Magyarországon egy külön szervet, a Kormány megbízottak hivatalát állította fel, mely a felektől nyert megbízás alapján magyar „aranykoronában“, mint számolási egységben teljesíti a kifizetéseket az „agrálóalappal“ történt elszámolás után.

A *közraktári jegy* a forgalomban a közraktárban elhelyezett árúk helyettesítésére szolgál. A kereskedelmi forgalomban való ez a szerepe azonban nem magyarázható olyként, hogy az örökhagyó hagyatékában talált s külföldi közraktárban tárolt árúról szóló közraktári jegy alapján maga az árú hagyatéki eljárás tárgyát képezhetné. Az egész jogviszony célját és tartalmát képező árút az árújegy és zálogjegy hátirattal igazolt tulajdonosának a közraktár szolgáltatja ki. Ő az adós, a szolgáltatásra kötelezett fél. Reá nézve a teljesítési hely, vagy szolgáltatási hely más kikötés hiányában — a közraktár helyisége, ahol az árú van, így tehát az árú hagyatéki eljárás tárgyát — viszonosság, vagy szerződés nem léteben — csakis ott képezheti.

A rendeletre szóló *tengeri hajós elismervények és fuvaros rakjegyek* a hagyatéki eljárás szempontjából az árut szintén nem helyettesítik. Döntő e tekintetben a rendeltetési hely, ahol a tengeri hajós, vagy a fuvaros az árút kiszolgáltatni tartozik. Az örökhagyó birtokában talált s habár a hátiratok összefüggő s egészen az örökhagyóig lenyuló láncolatával az örökhagyó tulajdonát igazoló ilyen elismervények és rakjegyek alapján magát az árút belföldön hagyatéki eljárás alá vonni nem lehet, ha annak kiszolgáltatása, *rendeltetési helye* nem a magyar törvények hatályosságának területén van, illetőleg ha olyan állam területén van, amellyel az ingó hagyaték kiadása tekintetében sem viszonosság, sem szerződés nem áll fenn. De magyarországi rendeltetési hellyel bíró, ide fuvarozott árúnak szerződéses, vagy viszonossági viszonyban lévő külföldi állambeli s habár külföldön meghalt tulajdonosa után az árúkra nézve a hagyatéki eljárást magyar bíróság lefolytathatja, ha a belföldön lakó örökösök, vagy azok egyike *kéri* — nem lehetvén ugyanis belföldi örökösnek komoly érdeke, hogy belföldön lévő s itt birtokba vehető ingó vagyona nézve külföldi bíróság folytassa le a hagyatéki eljárást.

Hogy *váltón, csekken, közönséges és kereskedelmi utalványon alapuló követelések* mikor tekinthetők *belföldi* és mikor *külföldi* ingó vagyonnak, azt szintén a fizetés, illetve a teljesítés helye határozza meg, tehát az a hely, ahol a kérdéses papírt valaki beváltja, ahol a papírt az értékével való kicserélés által a forgalomból kivonja. Az értékek ezen a helyen vannak, az azokat helyettesítő papírok itt realizáltak, rendeltetésüket itt töltik be, tehát itt képezhetik hagyatéki eljárás tárgyát. Például egy velünk szerződéses, vagy viszonossági viszonyban nem lévő ál-

lam polgárainak Magyarország területén beváltásra rendelt utazási (travel) csekkjére nézve a hagyatéki eljárást — természetesen mindenkor a külföldi hagyatékokra nézve előírt különleges eljárási szabályok mellett — a magyar bíróság folytatja le, míg a szerződéses, vagy viszonossági viszonyban lévő állam polgáráét csak akkor, ha ezt a Magyarországon lévő örökösök, vagy azok egyike *kéri* — bár kétségtelen, hogy a külföldi örökösök, vagy azok egyikének kérelmére is eljárhat a magyar bíróság.

A belföldön lévő s földrajzilag különböző többféle fizetési-teljesítési-rendeltetési és telephely, ugyanazon hagyatéki eljárásban az ország különböző helyein fekvő ingó vagyon tekintete alá esik.

A Magyar Királyi Kincstár szállományi joga — örökös nem léteben — külföldi örökhagyónak Magyarország területén lévő vagyona is kiterjed, bár vitatható kérdés, hogy azon államoknak, melyekkel az ingó vagyon kiadására nézve egyezményünk, vagy viszonosságunk áll fenn — ingó kiadási kérelme — örökös nem léteben — megtagadható-e?

Sok érdekes kérdés kínálkozik még a nemzetközi váltójog és fizetéseképtelenségi jog köréből, — amelyekkel érdemes foglalkozni.

Közlemények.

A budapesti kamara választmányi ülése. A budapesti kir. közjegyzői kamara rendes havi választmányi ülését *Holitscher* Szigfrid dr. elnökhelyettes vezetése alatt június hó 22-én tartotta meg. Az ülésen *Barcs* Ernő dr. titkár előadásában a kamarai lajstromba való bejegyzéseket, a beérkezett miniszteri rendeleteket, különböző beadványokat, fegyelmi bírósági határozatokat tárgyalták, majd a megbízott előadók terjesztették elő egyes panasz ügyekben előadói javaslatukat, amelyek felett a kamara határozott.

Köszönetnyilvánítás. *Lázár* Ferenc dr. a budapesti kir. közjegyzői kamara elnöke, felsőházi tag, aki nemrégén súlyos műtéten esett — az egész magyar közjegyzői kar osztatlan örömeire — szerencsésen keresztül s akit ebből az alkalomból a kar részéről érdeklődéseikkel és jókívánságaik közlésével valósággal elhalmoz-

tak, felkért őszinte köszönetének ezuton való tolmácsolására. A kar tagjai részéről az érdeklődésnek impozáns arányokban való megnyilvánulása s másrészt pedig még mindig gyengélkedő állapota ugyanis legjobb szándékai ellenére lehetetlenné teszi, hogy mindenkinek külön-külön fejezze ki a jóleső figyelemért hálás köszönetét.

A nyugdíjintézet ülése. A kir. közjegyzők és jelöltek nyugdíjintézetének intéző és állandó ellenőrző bizottsága június hó 23-án *Fekete* László dr. elnöklete alatt együttes ülést tartott, amelyen az intézőbizottság, illetve az ellenőrző bizottsággal közös elintézését igénylő ügyeket tárgyaltak.

A budapesti kamara közleménye. A budapesti kir. közjegyzői kamaránál a közjegyzőkről és jelöltekről vezetett lajstromban a most mult félév folyamán a következő változások jegyeztettek be: *a kir. közjegyzők lajstromába bejegyeztetett* Kasza László dr. Hatvan székhellyel 1937. I. 4., Tárcazy Rezső dr. Ujpest, székhellyel 1937. V. 24., *töröltettek:* Pálmai Lajos dr. volt budapesti kir. közjegyző 1937. I. 12., Zámor Rezső dr. volt ujbpesti kir. közjegyző 1937. II. 23., *a kir. közjegyző jelöltek lajstromába bejegyeztettek:* Páska Simon dr. helyettes, Krenner Zoltán dr. kiskunfélegyházi kir. közjegyzőnél 1937. I. 4., Barta Ferenc dr. helyettes Kasza László dr. hatvani kir. közjegyzőnél 1937. I. 6., Rónai Aross István dr. helyettes hivatalból kirendelve néhai Pálmai Lajos dr. irodája részére 1937. I. 13., ugyanaz Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti kir. közjegyzőnél 1937. II. 3., Páska Simon dr. helyettes Cholnok Imre dr. budapesti kir. közjegyzőnél 1937. II. 15., Szőke Károly dr. helyettes Szentiványi Géza dr. gödöllői közjegyzőnél 1937. I. 13., Horváth Sámuel dr. helyettes hivatalból kirendelve néhai Zámor Rezső dr. ujbpesti kir. közjegyző irodája részére, 1937. II. 23., Paczkó N. dr. jelölt Fekete László dr. budapesti kir. közjegyzőnél 1937. III. 2., Hasitz Sándor dr. helyettes Lázár Ferenc dr. budapesti kir. közjegyzőnél 1937. III. 9., vitéz Barcza Ferenc dr. helyettes Csomasz Béla dr. dunavecsei kir. közjegyzőnél 1937. IV. 3., ifj. Bresztovszky Imre jelölt Gróber Aladár dr. gyöngyösi kir. közjegyzőnél 1937. IV. 12., Allesz Ernő dr. helyettes Lipsey Péter dr. egrri kir. közjegyzőnél 1937. V. 20., Horváth Sámuel dr. helyettes Tárcazy Rezső dr. ujbpesti kir. közjegyzőnél 1937. V. 24., Tóth Endre dr. helyettes Bares Béla budapesti kir. közjegyzőnél 1937. V. 31., Steinbarzer Alajos helyettes Teőke Béla dr. budapesti kir. közjegyzőnél 1937. VI. 4., Kaeskovits András dr. jelölt Jakab Zoltán dr. balassagyarmati kir. közjegyzőnél 1937. VI. 8., Páska Simon dr. helyettes Pekker Emil dr. bicskei kir. közjegyzőnél 1937. VI. 15., Tóth Endre dr. helyettes Kaprinay Endre dr. budapesti kir. közjegyzőnél 1937. V. 21., — *töröltettek:* Solyi József dr. jelölt Benkő Géza dr. ceglédi kir. közjegyzőtől 1937. I. 14., vitéz Barcza Ferenc dr. Hatvanba hivatalból kirendelt helyettes 1937. I. 4., Rónai-Aross István dr. helyettes Pálmai Lajos dr. budapesti kir. közjegyzőtől 1937. I. 12., Szenthe Kálmán János dr. jelölt Jakab Zoltán dr. balassagyarmati kir. közjegyzőtől 1937. I. 2., Rónai-Aross István dr. helyettes Pálmai Lajos dr. budapesti kir. közjegyző

ző elhalálózása folytán hivatalból kirendelt helyettes 1937. I. 31., Szakáts István dr. helyettes Bares Ernő dr. budapesti kir. közjegyzőtől 1937. I. 23., Páska Simon dr. helyettes Krenner Zoltán dr. kiskunfélegyházi kir. közjegyzőtől 1937. II. 18., Horváth Sámuel dr. helyettes Zámor Rezső dr. ujbpesti kir. közjegyzőtől 1937. II. 23., vitéz Barcza Ferenc helyettes, Kasza László dr. hatvani kir. közjegyzőtől 1937. II. 20., Allesz Ernő dr. helyettes Botka László dr. hevesi kir. közjegyzőtől 1937. V. 19., Sulyok László dr. helyettes Lázár Ferenc dr. budapesti kir. közjegyzőtől 1937. V. 15., Horváth Sámuel dr. Zámor Rezső dr. ujbpesti kir. közjegyző elhalálózásával hivatalból kirendelt helyettes 1937. V. 23., Tóth Endre dr. helyettes Kaprinay Endre dr. budapesti kir. közjegyzőtől 1937. V. 31., Páska Simon dr. helyettes Cholnok Imre dr. budapesti kir. közjegyzőtől 1937. VI. 8., Tóth Endre dr. helyettes Bares Béla dr. budapesti kir. közjegyzőtől 1937. VI. 21.

Perreutasítás előtt megküldendők-e az iratok az árvaszéknek? Budapest székesfőváros árvaszéke a budapesti kir. közjegyzői kamarához az egyik kir. közjegyző ellen panaszt adott be amiatt, hogy az a hagyatéki iratokat a perreutasító végzés meghozatala előtt a gyámhatósághoz az érdekelt kiskorúnak, illetve gondnokoltnak nevében tett nyilatkozatok gyámhatósági elbírálása céljából nem, hanem közvetlenül a hagyatéki bírósághoz küldte meg. A budapesti kir. közjegyzői kamara válaszmánya 453/1937. számú határozatával az illető kir. közjegyző ellen az eljárást az alábbi indokolással szüntette meg:

„A gyámhatóságok nem követnek egységes gyakorlatot abban a kérdésben, hogy ha az örökösödési eljárás rendjén a hagyaték átadásának alapját képezhető egyességi megállapodás a felek között létre nem jön s a bíróságnak perre utasító határozatot kell hoznia, a tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatok gyámhatósági elbírálás céljából igénylik-e az iratok megküldését vagy sem, illetve a tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt, a kiskorúnak, vagy gondnokoltnak képviselte részéről tett nyilatkozatokat érdemleges gyámhatósági elbírálás alá vonják-e, vagy sem.

A m. kir. belügyminiszter 109130/1913. B. M. III. számú körrendelete szerint előbb arra az álláspontra helyezkedett, hogy a gyámhatóságoknak a gyámság, vagy gondnokság alatt álló felek képviselője részéről a hagyaték tárgyalásán tett nyilatkozatokat akkor is felül kell bírálnia, ha felek között egyesség létre nem jött és perre utasításnak lesz helye. Utóbb azonban a m. kir. belügyminiszter 56618/1917. B. M. számú rendeletével az előbb hivatkozott körrendeletben foglaltakkal szemben azt mondta ki, hogy ha a hagyaték tárgyalásán az örökösök között megállapodás

létre nem jön, a gyámság, vagy gondnokság alatt álló személy képviselőinek nyilatkozata gyámhatósági jóváhagyást nem igényel, hanem ily esetben az árvaszék az iratokat véghatározat hozatala nélkül az eset körülményeihez képest vagy a hagyatéki bírósághoz küldi meg, vagy pedig ha egyesség mégis remélhető, saját álláspontjának kifejtése mellett újabb egyesség megkísérlése céljából az eljáró kir. közjegyzőhöz küldi vissza.

A m. kir. belügyminiszter utóbb hivatkozott rendeletében foglaltakkal szemben Szeiberling Rezső dr. a kiskorúak és gondnokoltak különjogáról szóló kézikönyvében ebben a kérdésben határozott állást nem foglal, ellenben a perreutasítással kapcsolatos fejtegetései (769-771. oldal) inkább arra utalnak, hogy az árvaszéknek tulajdonképpen minden, a gyámság, vagy gondnokság alatt álló fél képviselője részéről tett érdemi nyilatkozatot, tehát a perreutasítással befejezett hagyatéki ügyekben tett nyilatkozatokat is, felül kell bírálnia.

Ami ebben a kérdésben a Budapest székesfőváros árvaszékeinek gyakorlatát illeti, ez általánosságban az 56618/1917. B. M. számú rendeletben foglalt álláspontnak felel meg. A kamarának az árvaszék számtalan ilyen határozatáról van tudomása, ezuttal esupán egy konkrét esetben 49171/2/1936. számú véghatározatra kíván a kamara hivatkozni, amely szerint az árvaszék „mivel a hagyatéokra vonatkozólag az osztályos egyesség létre nem jött, az 1894 : XVI. t.-c. 84. §-a alapján kifejlődött joggyakorlatnak s az 56.618/1917. B. M. számú rendeletben foglaltaknak megfelelően az iratokat minden érdemi döntés mellőzésével a hagyatéki bíróságnak küldte meg.“

Ennek az álláspontnak megfelel az, ha a közjegyző ilyen esetben a hagyatéki ügyiratokat az árvaszéknek be sem küldi s így a panaszlott kir. közjegyző sem követett el mulasztást akkor, amikor az iratokat a perre utasító végzés meghozatala előtt az árvaszékhez el nem juttatta.“

Hétfégi szünet a közjegyzői irodákban. A magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek országos egyesülete ez évi június hó 1. napján tartott üléséből beadványt intézett a budapesti kir. közjegyzői kamarához, amelyben rámutat arra, hogy az állami alkalmazottak részére különböző kormányrendeletek hétfégi szünetet engedélyeznek, vázolja a hétfégi szünet indokoltságát és előnyeit s ezt korszerű szociális követelménynek állapítva meg, azzal a kéréssel fordul a kamarához, hogy az egyesület felfogá-

sát magáévá téve, intézzen átiratot tagjaihoz aziránt, hogy irodáik személyzete részére az év egész folyamán szombat délután legkésőbb 2 órától kezdve hétfégi szünetet engedélyezzenek. Az egyesület beadványával a kamara választmánya ez évi június hó 22. napján megtartott ülésén foglalkozott s erre vonatkozólag azt a határozatot hozta, hogy a Kir. Közjegyzők Közlönye útján felkéri nemcsak a budapesti kamara területén működő, hanem az összes kir. közjegyzőket, hogy a helyettesek egyesületének álláspontját a lehetőség szerint elfogadva, irodáikban a hétfégi szünetet annak értelmében bevezessék és rendszeresítsék. Megemlékezünk ezuttal arról, hogy hasonló tárgyú indítványt 1934. év május havában Barcs Béla budapesti kir. közjegyző is benyújtott a kamarához s ezt annak idején a kamara az országos egyesülethez tette át, amelynek akkori elnöke Lázár Ferenc dr. felsőházi tag e közlöny 1934. évi 5. számában közzétett felhívással figyelmébe ajánlotta a kir. közjegyzőknek, hogy ennek a helyes, célszerűnek bizonyult és a köztudatba átment rendszernek bevezetésével komolyan foglalkozzanak s azt a lehetőség szerint valósítsák meg. A magunk részéről ezt a szociális nézőpontból tökéletesen indokolt s végső eredményében nemcsak az irodai alkalmazottak, hanem a közjegyzői irodák érdekeit is szolgáló indítványnak általánosságban, de főleg a nyári hónapokra való megvalósítását nyomtatékosan ajánljuk a kir. közjegyzők figyelmébe.

A közjegyzői felügyeleti vizsgálat költségei. A budapesti kir. közjegyzői kamara az 1936 : III. t.-c.-kel rendszerezett felügyeleti vizsgálatokkal kapcsolatosan felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez abban az immár többször előfordult kérdésben, hogy a vizsgálat foganatosításával kapcsolatos költségeket, így a tanudíjakat, valamint a felügyeleti vizsgálat teljesítésével megbízott kir. közjegyző esetleges kiküldetésével felmerülő költségeket ki tartozik viselni. A felterjesztésre vonatkozólag az igazságügyminiszter 34351/1936 I. M. I. számú rendeletével adta meg a részletes tájékoztatást, amely rendeletet, miután az az összes kamarákat érdekli, az alábbiakban egész terjedelmében közöljük:

„Magyar Királyi Igazságügyminiszter 34351/1936. I. M. I. szám. Tárgy: Közjegyző elleni felügyeleti vizsgálat költsége. Felterjesztés száma: 888/1936. kk.

Fenti tárgyban tett felterjesztésére a közjegyzői Kamarát jogi álláspontomról az alábbiakban értesítem.

A kir. közjegyző közvetlen felügyelő hatósága a közjegyzői kamara (1886 : VII. t.-c. 39. §.) Ennélfogva a közjegyző elleni fegyelmi eljárást megelőző felügyeleti vizsgálat, — amelynek elrendelése és foganatosítása a törvény értelmében a felügyeleti hatóság feladata (1936 : III. t.-c. 32., 56. §§.), minden esetben a közjegyzői kamara önkormányzati teendői közé tartozik.

Külön kimondásra nem szoruló általános jogszabály az, hogy a törvény által önkormányzati jogkörrel felruházott testületek a törvényben megszabott önkormányzati teendők ellátásához szükséges anyagi előfeltételeket, — hacsak a jogszabály másként nem rendelkezik, — maguk tartoznak előteremteni s az önkormányzati tevékenységgel kapcsolatban ekként felmerült költségeiket, — ellenkező törvényes rendelkezés hiányában — maguk tartoznak viselni is.

Ebből mindenekelőtt az következik, hogy a kamarai felügyeleti vizsgálat ellátásához szükséges költségeket — tehát mind a tanudíjakat, mind a felügyeleti vizsgálat teljesítésvel megbízott közjegyző esetleges kiküldésével felmerülő költséget — a közjegyzői kamarának kell előlegeznie. (Az így előálló költségek fedezetéről a kamaráknak természetesen évről-évre a költségvetésben kell gondoskodnia.)

További kérdés, hogy a felügyeleti vizsgálatnak a kamara által előlegezett költségeit kinek kell végeredményben megtérítenie (viselni).

E tekintetben két esetet kell megkülönböztetni.

1. Ha a felügyeleti vizsgálatot fegyelmi eljárás követi s annak eredménye alapján a terheltet elítélik, a fegyelmi bíróság ítéletében a terheltet kötelezi a fegyelmi eljárás költségeinek megtérítésére (1936 : III. t.-c. 30. §. Bp. 480. §.)

Minthogy pedig a Bp. 479. §-ának megfelelő alkalmazásával (1936 : III. t.-c. 30. §.) a fegyelmi eljárást megelőző felügyeleti vizsgálat költségét is fegyelmi eljárási költségnek kell tekinteni, a terheltet elítéltetése esetén a felügyeleti vizsgálat költségeinek megtérítésére is kötelezni kell, még pedig — az eset sajátos természetének megfelelően — az előlegező közjegyzői kamara javára.

2. Ha a felügyeleti vizsgálatot követő fegyelmi eljárás a terhelt felmentésével végződik, vagy ha a felügyeleti vizsgálat eredménye alapján fegyelmi eljárás elrendelésére nem is kerül sor, hanem az ügyet saját hatáskörében a kamara intézi el (1936 : III. t.-c. 37. §.), akkor a felügyeleti vizsgálat költségeit a Bp. 480.

§-ának a fent előre bocsátottakhoz igazodó megfelelő alkalmazásával az előlegező kamarának kell viselnie.

A kamara saját hatáskörében való elintézését illetően megjegyzem, hogy a költség akkor is a kamarát terheli, ha a felügyeleti vizsgálat eredménye alapján felügyeleti intézkedést (1886 : VII. t.-c. 39., 44. §.) alkalmaz a kir. közjegyzővel szemben. A Bp. 480. §-ának rendelkezése ugyanis csak arra az esetre alkalmazható megfelelően, ha a fegyelmi bíróság a közjegyzőt a fegyelmi vétségben vétkesnek mondta ki, s nincs egyéb olyan jogszabály sem, mely szerint felügyeleti intézkedés alkalmazása esetében az alapul szolgáló eljárás költségét a felügyeleti intézkedésben részesítettre lehetne hárítani.

Ebben a vonatkozásban egyébként rámutatok arra, hogy a bíróságok feletti felügyelet körében is, az említett megfontolás alapján kialakult állandó gyakorlat az, hogy a felügyeleti vizsgálat költségét felügyeleti intézkedés alkalmazása esetében is az államkincstár viseli.

Minthogy ezek szerint a kamara felterjesztésében felvetett kérdést a hatályban levő törvényes rendelkezések minden vonatkozásban szabályozzák, nem láttam szükségét annak, hogy ebben a tárgyban ezidőszerint új jogszabály alkotása iránt vagy egyébként valamely intézkedést tegyek. Fontolóra veszem azonban, hogy a közjegyzői rendtartás újra szabályozása alkalmával ne kezdeményezzek-e olyan értelmű jogszabályalkotást, hogy a költség megtérítésére a kir. közjegyzőt kötelezni lehessen akkor, ha a felügyeleti eljárás ellene felügyeleti intézkedésre vezetett. Budapest, 1937. évi június hó 9. napján *Lázár s. k.*

Unokává fogadás ismét nem elismert jogintézmény.

Ennek a közlönynek múlt évi 4. számában megemlékeztünk arról, hogy a magyar kir. igazságügyminiszter 1936. évi 864. számú rendeletével egy unokává fogadás tárgyában kötött szerződést jóváhagyott. Ugyanebben a számban vezető helyen közöltük, Szladits Károly dr. egyetemi tanárnak a magyar magánjog egyik legkitünőbb művelőjének ebben a tárgyban írott nagyértékű cikket, amelyben elismeri ugyan, hogy a magyar magánjogban unokává fogadás mint önálló szerződési faj nincs, de igenis van implikált unokává fogadás az örökbefogadott jövőbeli ivadékaira az örökbefogadási szerződésnek kiterjesztésével s kifejezést ad annak a reményének, hogy az igazságügyminisztérium sem fog elzárkózni ezen álláspont helyességének elismerésétől s ha eddig

hivatali megszokásból ellenkező gyakorlatot folytatott, ezt a gyakorlatot megfelelően módosítani fogja. Ebben a cikkben foglaltak indították az igazságügyminisztert nyilván arra, hogy a fent hivatkozott számú rendeletével egy kifejezetten unokává fogadás tárgyában kötött szerződést jóváhagyjon.

Az unokává fogadás azonban nem sokáig élt a magyar magánjogban. Legújabbban ugyanis egy unokává fogadás tárgyában kötött szerződést az igazságügyminiszter az illetékes gyámhatósághoz a következő tájékoztatással küldte vissza: „Jogunk unokává fogadást, mint határozott és szabatos tartalmú külön jogintézményt nem ismer. A szerződésnek azok a rendelkezései tehát, amelyek szerint az örökbefogadó a kiskorúakat a törvény és a törvényes gyakorlat jogi hatályával unokává fogadja, helytelenek s így ezeket a szerződésből ki kell hagyni. Ki kell hagyni a szerződésből a 864/1936. I. M. számú konkrét ügyben hozott határozatra való hivatkozást is. — Kössenek tehát a felek pótszerződést, jelentsék ki ebben a pótszerződésben mindenekelőtt azt, hogy a szerződésnek a 864/1936. I. M. számú határozatra utaló rendelkezését, valamint az unokává fogadásra vonatkozó szerződésbeli rendelkezéseket is törlik s azután — amennyiben az ügyleti akaratukkal megegyezik — módosítsák a szerződést akként, hogy *annak a szerződésnek a hatályát*, amelyet az örökbefogadó a kiskorúak atyjával az atya örökbefogadása iránt kötött, a szerződő felek *a kiskorú gyermekeire is kiterjesztik* olyképen, hogy a jövőben a már élő gyermekek családneve is az örökbefogadóé lesz.“

Az unokává fogadás kérdésében alig egy éve elfoglalt álláspontja feladásának indokát nem ismerjük; úgy hisszük azonban, hogy az újabb gyakorlat a szabatosság hiánya miatt örökjogi kérdésekben bizonyos — az unokává fogadás kifejezett elismerésével kétségen felül kiküszöbölhető — zavarokat fog előidézni. Ha ugyanis az igazságügyminiszter az „unokává fogadás“ elnevezést nem hajlandó örökbefogadási szerződésben elismerni, gondoskodás kell történi a jogbiztonság érdekében arra nézve, hogy a megfelelő jogi helyzet más terminológiával, a szerződésben kifejezhető legyen.

A középosztály ifjainak a kereskedelmi pályák felé irányítása. Az igazságügyminiszter 846/1937. szám alatt a közjegyzői kamarának is megküldte a 8360/1937. I. M. E. számú rendeletet, amelynek tárgya a középosztálybeli ifjaknak a kereske-

delmi pályák felé irányítása. E szerint a rendelet szerint a minisztérium abból az elgondolásból kiindulva és annak felismerése alapján, hogy az értelmiségi középosztályhoz tartozó ifjúságot a gazdasági élet számára már a kereskedelmi szakképzés alsó tagozatától kezdve kell megnyerni és továbbképzését fokozatosan biztosítani, a hazai fiú felsőkatedeskedelmi iskolák I. évfolyamaiban az 1937—38. iskolai évre 50 tandíjmentes helyet rendszeresített. A tandíjmentes helyeket elnyerők még külön 120 pengő tanulmányi segélyben is részesülnek. Akik ezt a tandíjmenteséget és tanulmányi segélyt elnyerik, előnyben részesülnek a József Nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem közgazdaságtudományi karán rendszeresített, évenként 400 pengős ösztöndíjas helyek, továbbá több külföldi kereskedelmi főiskolán rendszeresített 3000 pengős ösztöndíjas helyek elnyerésénél. A pályázati kéréseket június hó 30-ig kellett a kereskedelmi minisztériumba beadni. Ekként a fenti hivatkozott rendelet helyes megfontolásait, amelyek előreláthatólag a jövő, 1938—39 tanévre is fenntartatni fognak, idejében való megfontolás végett a közjegyzői és helyettesi kar gyermekei megfelelő elhelyezkedése céljából is ajánlhatjuk indokolt figyelembe..

Az új német polgári perjog. Ennek a közlőnynek mult számában ismertettük Frank János dr. német birodalmi miniszternek, a Németjogi Akadémia elnökének, a Szegeden megjelenő „Jog“ című szaklap legutóbbi számában közölt különlegesen érdekes cikkét. A cikknek a polgári perjog reformjára vonatkozó rövid ismertetését közöljük még az alábbiakban: „A jog egészére kiterjedő újjáteremtés keretében igen nagy jelentőségűek a polgári perjognak az 1933. november 8-iki törvénnyel történt tökéletesbítései. Iránymutató az az elvi állásfoglalás volt, hogy a polgári per nem az egyesnek önös érdekei megvalósítására szolgáló eszköze, hanem a jogbéke és a közösség védelmére hivatott. Ebből pedig önként érthetőleg következik, hogy a pernek az urai többé nem a felek, hanem a pervezetés már eleve kizárólagosan a bíró kezeibe van letéve. Ezzel már lehetővé vált az, hogy eredményesen elejét vegyünk a legsúlyosabb hibának, a perelhúzódnak. Az elnapolások százalékszámá ennek eredményeként a szükségképen adódó határnap elhalasztásokra csökkent és az 1936. évben már csak 5—9 százalékra rugott. Az egész peranyagának egyetlen kontradiktóris tárgyalás kereteibe való belefoglalása és az, hogy a felek előadásai és a bizonyítás felvétel is ezen a tárgyaláson történnek meg, biztosítják az eljárás való-

ságos szóbeliségét és közvetlenségét és népies jogot teremtenek. A felek igazmondási kötelességének létesítése és az úgynevezett perbeli hazugság eltiltása annak az alapfelfogásnak a következménye, hogy a jogvédelemnek a köz részéről való biztosításával szemben a félnek azon kötelessége áll fenn, hogy becsületes és gondos pervezetéssel könnyítse meg a bírónak jogkereső munkáját“.

Jelzálogjog bekebelezése hagyatéki tárgyalási díj erejéig az 1920: XXXIV. t.-c. 76. §. oltalma alatt álló ingatlanokra.

Már több ízben közöltük a bíróságok állásfoglalását abban a kérdésben, hogy a közjegyzők részére megállapított hagyatéki tárgyalási díj erejéig a jelzálogjog az 1920: XXXIV. t.-c. 76. §-ában irt jogszabályok oltalma alatt álló ingatlanokra is bekebelezhető. Így legutóbb a múlt évi 3. számban a 110. oldalon közzétettük a kir. Kúria Pk. V. 4069/1935. számú határozatát, amely természetesen az alsófokú bíróságokra is kötelező. Ennek ellenére az egyik vidéki tkvi hatóság a hagyatéki bíróság ily irányú megkeresését elutasította. Felfolyamodás következtében a pestvidéki kir. törvényszék Pkf. I. 4056/1937. számú végzésével természetesen és helyesen a Kúria elvi álláspontjának megfelelően döntött s a tkvi hatóság végzésének megváltoztatásával a jelzálogjog bekebelezését rendelte el.

A községi jegyzők korlátlan képviseleti „jogköre“. A miskolci ügyvédi kamara 1936. évi működéséről tartalmas jelentést tett közzé, amelyben ismerteti az elmúlt év jogszabály alkotását, s különös alapossággal és gondossággal vázolja a magyar ügyvédség súlyos helyzetét. Ennek rendjén kitér a jegyzői magánmunkálatok megszüntetésének kérdésére is s ezzel kapcsolatosan érdekes esetről emlékezik meg. Az egyik községi főjegyző egy 100 %-os világtalan hadirokkant ügyében eljárta Budapesten a honvédelmi minisztériumban a hadirokkant járulékának kiutalása végett s ezért 112 P 88 f. költséget számított fel. A hadirokkant erre 40 P-t lefizetett, mire a jegyző nem átallotta a következő felhívást intézni a hadirokkantához: „Felhívom, K. J. 120 P. havi járulékos hadirokkantat, hogy a törvényesen felszámított járandóságomat, vagyis még 72 P. 88 f.-t 15 nap alatt fizesse ki, mert különben a bírósághoz fordulok“. Megjegyzi a jelentés, hogy a jegyző egész eljárására semmi szükség sem volt, mert az ügy elintézését a Felsőmagyarországi Hadirokkantak Egyesületének ügyésze sürgette ki. Az illetékes körök nagyobb okulására immár

ilyen súlyos visszaélések történnek a jegyzői magánmunkálati jogosítvánnyal kapcsolatosan. A jegyzők most már teljes ügyvédi képviseleti jogkört vindikálnak maguknak s egyáltalában nem zsenirozza őket az, hogy ezeket a teljes zugképviseleti tevékenységüket illetékességi körzetükön belül, vagy kívül eszközlik-e. A körzetükön kívül való magánmunkálkodást ugyanis a vonatkozó szabályrendeletek is kifejezetten tiltják. Azt, hogy a bírósághoz fordulnának ilyen „költségjegyzék“ érvényesítése iránt, mégis kötve hisszük. De erre szükségük sincs, mivel — hála a magyar jogszolgáltatás sorsát intéző körök végtelen türelmének — bőségesen van módjuk és lehetőségük arra, hogy az ilyen „jogszerű“ követeléseiket bíróságon kívül is behajthassák.

A külön jegyzőkönyv illetékkiszabásra 15 nap alatt rendbíróság terhe mellett bemutatandó. A közigazgatási bíróság 12332/1936. szám alatt a következő határozatot hozta: „A hagyatéki eljárás során a közjegyző által külön jegyzőkönyvbe foglalt adásvételi szerződés bemutatásának elmulasztása miatt a közjegyzővel szemben rendbíróság szabandó ki. — Az ilyen elsőfokon a kir. pénzügyigazgatóság által kiszabandó rendbíróság tárgyában való ítélkezésre a kir. közigazgatási bíróságnak hatásköre nincsen“. A határozat indokai: „A hagyatéki eljárás során kiállított és a panaszos közjegyző által külön jegyzőkönyvbe, tehát önálló okiratba foglalt ingatlan adásvételi szerződést az 1920. évi XXXIV. t.-c. 40. §. 1. és 2. bek. szerint panaszos a kiállítástól számított 15 nap alatt köteles lett volna illetékkiszabás végett bejelenteni. Ennek elmulasztása miatt azonban a törvény 58. §-a alapján panaszos közjegyző terhére nem bírság, hanem rendbíróság volna kiszabható. Azért a kiszabott bírságot törölni kellett.“

A bírságnak rendbíróságképpen való fenntartását a közigazgatási bíróság nem rendelheti el, mert az adott esetben az 1920: XXXIV. t.-c. 58. §-ának 1. bekezdése szerint kiszabható rendbíróságot a kir. pénzügyigazgatóság szabja ki, már pedig az 1896: XXVI. t.-c. 81. §-ának III. pontja a közigazgatási bíróság előtti eljárást csak oly bírságok tárgyában hozott végzésekre vonatkozólag állapította meg, mely bírságokat az illetéki törvények és szabályok alapján a kir. adóhivatalok szabnak ki és mert a K. K. H. O. 104. §. e) pontja, illetőleg 99. §. 3. 2.) pontja szerint is a közigazgatási bíróságnak csak a kir. adóhivatalok által és nagyobb szabálytalanságok miatt kiszabott bírságok jogos-

sága és helyessége ellen beadott felebbezések felett van hatásköre“.

Az egyes illetékkiszabási hatóságok e tekintetben ellentétes gyakorlatára való tekintettel is, a közigazgatási bíróság határozatát kielégítően megokoltnak nem tarthatjuk.

Közjegyzőhelyettesi állást keres hosszú gyakorlattal, *dr. Gaszner Gyula* közjegyzőhelyettes Kíspeszt, Horthy M.-u. 15.

Közjegyzőhelyettesül ajánlkozom. Kilenc évi helyettesi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal és német nyelvi jogosítvánnyal rendelkezem, igényeim szerények. *Dr. Horváth Jenő* Szentendre, Kossuth Lajos-u. 12. sz.

Volt kir. közjegyzőhelyettes fia, harmadéves joghallgató, közjegyzői irodában elhelyezkedést keres. Cím: *Tar Gergely Budapest, IX., Ernő-utca 9/a. I.*

Közjegyzői irodavezetőnek ajánlkozom bárhova 7 évi közjegyzői irodai gyakorlattal, telekkönyvi vizsgával rendelkező volt betétszerkesztő, aki az összes ügykönyvek és kjső lajstrom vezetése, irattár kezelése, valamint az okiratok szerkesztése terén is teljesen önálló munkaerő, igen szerény igényekkel. Cím *Arvay László Pápa, Jókai-u. 86.*

Kihirdetett törvények.

Az 1937. évi V. t.-c. a szellemi és kulturális együttműködés tárgyában Berlinben 1936. évi május hó 28-án kelt magyar-német egyezmény becikkelyezéséről.

Az 1937. évi VI. t.-c. a városrendezésről és az építésügyről.

Az 1937. évi VII. t.-c. a hajón szállított nehéz csomagok súlyának megjelöléséről.

Az 1937. évi VIII. t.-c. az országgyűlési képviselőjelölés újabb szabályozásáról.

Rendeletek.

69979/1936. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

2900/1937. M. E. sz. A törvénykezés ideiglenes szabályozásáról szóló 4038/1919. M. E. számú rendelet kiegészítése.

4626/1937. V. K. M. sz. Az értelmiségi munkanélküliség leküzdésével kapcsolatos intézkedések.

62000/1937. P. M. sz. A köztartozások késedelmes fizetése esetében felszámítható késedelmi kamat és adópótlék mérsékléséről szóló 1937. évi 700/M. E. számú rendelet végrehajtása.

38500/1937. B. M. sz. Az országgyűlési képviselőjelölés újabb szabályozásáról szóló 1937. VIII. t.-c. végrehajtása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XVIII. évf. 6. szám.) Utánzás és a tisztességtelen versenyről szóló törvény címen Schuster Rudolf dr. írta ennek a számnak első cikkét, majd Tóth György dr. a Budapesti házasságok címen írt érdekes cikke következik, amelyben az Illyefalvi I. Lajos dr. szerkesztésében megjelenő statisztikai közlemények 86 kötet 4 számában hasonló címen megjelent munkáját ismerteti s elfogadja végső következtetésként a szerzőnek ezt a megállapítását: „Láttuk, hogy nem épen a házasságkötések gyakorisága csökken, de azok minősége válik a termékenység és nevelés tekintetében kedvezőtlenebbé. De láttuk, hogy a palingam házasságkötések és a házastárs gyakran szüntelen cserélgetése vált gyakoribbá s hogy a könnyelmű válások válnak sűrűbbé, amely körülményt megsínyli nemcsak a gyermekszám, hanem a gyermek minősége is.“ Szentirmay Ödön dr. és Rácz György dr. cikkeit, a Szemle, Irodalom, Előadás sorozat közleményeit hozza még ez a szám, amelynek mellékleteként megjelentek a Magánjog, Polgári Törvénykezési Jog és a Hiteljog Tára című döntvénytári füzetek.

Jogállam. (XXXVI. évf. 5—6. füzet.) Ennek a nagyterjedelmű kettős számnak értékes tartalma a következő: Wlassics Gyula. Irta: E. I., Mendelényi László dr. kir. törvényszéki elnök: Az ügyvéd szerepe a büntető igazságszolgáltatásban. Angyal Pál dr. egyetemi tanár: A psychoanalysis és a büntetőjog. Szrubián Dezső dr. m. kir. rendőrtanácsos: A gondatlanságból elkövetett bűncselekmények különbözősége. P. Ábrahám Dezső dr.: a Bp. 17. és 20. §-a és a becsület védelme. Löw Tibor dr. kir. ítélőtáblai tanácselnök: A kft. taggyűlésének határozathozatala. Megyesy Ágoston dr. kir. törvényszéki tanácselnök: Még egy szó a házasságjogi gyakorlatról. Gyulai Ernő dr. kir. törvényszéki bíró: Törekvések a hűtlen elhagyásos perek megszüntetésére. Kartal Ignác dr.: In minimis maxima. Curia locuta, causa non finita. Ifj. Szigeti László dr.: Személyiségi jogvédelem és nyilvánosság. Goltner Dénes dr. kir. ügyész: A jogalkotás és jogalkalmazás viszonyának új alakulása. Szentmiklósi István dr.: Az elektromos áram büntetőjog védelme. A Szemle rovatban részletesen ismertetik még Nizsalovszky Endre dr., Angyal Pál dr., Balás P. Elemér dr., Szlezák Lajos dr., Szántó Imre dr., Putnoki Béla dr., Vági József dr. és Ujlaki Miklós dr.-nak különböző egyesületekben tartott előadásait.

Polgári Jog. (XIII. évf. 6. szám) A Sopronba egybehívott országos ügyvédszövetségi vándorgyűléssel kapcsolatosan írt Nyulászi János dr. üdvözlő közleményt e szám vezető helyén, majd Ujlaki Miklós dr. részletesen ismerteti a csehszlovák polgári törvénykönyv legújabb javaslatát. A váltókövetelés perbeli érvényesítéséről közlik még Marx Dezső dr. cikkét, majd a Jogalkotás, Joggyakorlat, Ügyvédség, Jogélet és Irodalom rovatok közleményeit.

Illetékügyi Közlöny. (XII. évf. 6. szám) Ennek a számnak cikk címei: Lelet jutalék, feljelentő és tettenérő jutalom, A betét és folyószámla átárlány illetékek, Az első magyar illeték bélyegek. A rendes rovatok közleményei között megemlékeznek arról, hogy a Kuria elnöke a Kuria bün-

tetőügyekben alakított jogegységi tanácsa elé tűzte ki annak a kérdésnek eldöntését, hogy azoknak az ügyvédeknek és királyi közjegyzőknek, valamint helyetteseiknek a cselekménye, illetve mulasztása, akik dacára annak, hogy a pénzügyi közegeknek hozzájuk intézett végzéseiből (határozataiból, fizetési meghagyásaiból) vagy külön írásbeli figyelmeztetéseiből a szabályszerűen járó bélyeg iránt alapos meggyőződést szerezhettek, egy évi időközben ismételve hasonló bélyegrövidítést követnek el és az ezekért a bélyegrövidítésekért kiszabott bírságokat a fizetési meghagyás jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt meg nem fizetik; — az 1881. évi XXVI. t.-c. 18. §-ába ütköző és a 18400/1928. P. M. számú rendelet 2. §-ának 2. bekezdéséhez képest a jövedéki büntetőbiróság elé tartozó súlyos jövedéki kihágás-e, tekintet nélkül arra, hogy a terhelt szándéka a kincstár megkárosítására irányult-e vagy sem; — vagy pedig ilyen különös célzat nélkül csak a 18400/1928. P. M. számú rendelet 2. §-ának 3. bekezdése alá eső olyan kisebb jövedéki kihágást valósít-e meg, amely miatt a 31000/1928. P. M. számú rendelet 2. §-ának második mondata szerint az eljárásra a pénzügyi hatóság hivatott? A jogegységi tanács ebben a kérdésben rövidesen döntést hoz. A Szerkesztői üzenetek című rovatban többek között a szerkesztőséghez intézett kérdésre azt az álláspontot közli a szerkesztőség, hogy egy 21 évét nem régen betöltött csehszlovák állampolgár hadiárva örökbefogadási ügye tekintettel arra, hogy a csehszlovák törvények szerint az illető nagykorúságát már elérte, nem 50 fillér, hanem 100 pengő.

Joggyakorlat.

Magánjog.

105. A magyar öröklési jog az *ipso iure öröklés* rendszerét fogadta el. A nyugvó hagyaték intézményét jogrendszerünk nem ismeri. Ebből a szempontból nem tesz különbséget az, hogy az öröklés végintézkedés vagy törvény alapján áll-e be. Ebből következik, hogy a hagyatékhoz tartozó minden vagyon már az örökhagyó halálának pillanatában átszáll arra, akinek azt az örökhagyó érvényes végintézkedéssel juttatta, ha pedig valamely vagyontárgy tekintetében ilyen végintézkedés nincsen, az ugyan csak az örökhagyó halálának a pillanatában átszáll a törvényes örökösökre.

A hagyatékhoz tartozó vagyonnak az örökösökre ekként történő átszállását nem akadályozza az sem, ha az örökhagyó végintézkedésében bontó feltétel vagy olyan meghagyás foglaltatik, amelynek a teljesítése az öröklés útján megszerzett tulajdonjognak a megszűnését vonja maga után. Ennek a jogi hatása csak az, hogy örökös nem feltétlen és korlátlan, hanem feltételes, illetőleg a meghagyással korlátozott tulajdonjogot szerez.

Az örökhagyó végintézkedéseiben lényegében rendelkezett arról, hogy vagyonának az a része, amely ingatlanokból áll, kikre és milyen arányban szálljon át. Ebből következik, hogy az örökhagyó leszármazói, akiket ő erre a vagyonára örökösökül, de ezenfelül is általános örökösökül nevezett ki és akik közé a felperesek is tartoznak, az ingatlanok megfelelő hányadrészének tulajdonjogát az örökhagyó halála pillanatában *végrendeleti öröklés* címén megszerezték, bárha ezt a jogukat az ingatlanok eladására és az eladásból befolyó összeg hovatfordítására vonatkozóan a végrendeletben foglalt meghagyás korlátozza.

Téves a felebbezési bíróságnak az az álláspontja, hogy az örökhagyónak a végrendeletében és fiókvégrendeletében kifejezésre jutó akarata nem valósulhat meg akkor, ha a felperesnek magukra az ingatlanokra vonatkozó öröklési joga megállapított. A végrendeletben ugyanis az örökhagyó az ingatlanainak első sorban szabadkézből leendő eladását tartotta szem előtt és a végrendeletnek a végrendeleti végrehajtó feladatát meghatározó X. pontjában az ingatlanoknak nyilvános árverés útján leendő eladásáról csak arra az esetre intézkedett, ha az eladás másképpen alkalmas vevő hiányában nem történhetné meg. Az ingatlanoknak szabadkézből való eladása céljából pedig multhatatlanul szükséges annak a megállapítása, hogy azok felett a tulajdonos s az abból folyó rendelkezési jog kit illet meg. A *végrendeleti végrehajtó* ennél a tisztségénél fogva — még ha őt a végrendelet a vagyon kezelésével meg is bízta, amint az ebben az esetben is történt, — az örökösök hozzájárulása nélkül a hagyatékhoz tartozó egyes vagyontárgyakat elidegeníteni s az ehhez szükséges adásvételi szerződéseket megkötni nincsen jogosítva. Ilyen feljogosítást a végrendelet további intézkedései sem foglalnak magukban. Az örökhagyó ugyanis a végrendelet X. pontjában dr. P. S. alperesnek végrendeleti végrehajtóvá történő kinevezését, annak a felügyelettel, ellenőrzéssel és a hagyaték kezelésével való megbízását követően a végrendeleti végrehajtó további feladatát a következő intézkedéssel határozta meg: „arra kérem, hogy ezen végakaratomnak szigorú és pontos teljesítése felett örködjön, gondoskodjék arról, hogy ingatlanaim halálom után alkalmas vevő hiányában megfelelő időben nyilvános árverés útján, lehetőleg egy tagban eladassanak stb.“ Az ezt követő rendelkezések már nem az ingatlan eladásáról szólnak. Az idézett rendelkezésben pedig semmiféle olyan kijelentés nem foglaltatik, amelyben a végrendeleti végrehajtónak az ingatlanok szabadkézből leendő

eladására s az erre vonatkozó szerződés megkötésére feljogosítása jutna kifejezésre. Ilyen jogkört a végrendeleti végrehajtó másképpen nem is nyerhetett volna joghatályosan csak úgy, ha őt az örökhagyó a végrendeletében vagy külön intézkedéssel ingatlanainak fiduciárius tulajdonosává tette volna. *Az eladásra vonatkozó egyszerű megbízás a megbízónak a halála után, amikor az eladásra kijelölt ingatlanok tulajdonjoga már az örökösökéi illeti meg, nem lehet elegendő arra, hogy annak alapján a megbízott a hagyatékhöz tartozó ingatlanok állagával rendelkezék és az eladási szerződést azokra vonatkozóan joghatályosan megköthesse.* Ezért, ha az örökösöknek magára az ingatlanok állagára vonatkozó öröklési joga és ebből folyó tulajdonjoga meg nem állapítható, akkor az ingatlanokat csupán árverésen lehetne eladni, ez pedig a fentebb előadottak szerint az örökhagyó akaratának, amely elsősorban szabadkézből történő eladásra irányult, nem felelne meg.

A végrendeleti végrehajtó jogosultságának a hiányát nem pótolhatja és az általa a hagyatékhöz tartozó ingatlanok eladása tekintetében a felperesek hozzájárulása nélkül megkötött szerződést nem teheti érvényessé a hagyatéki bíróság beleegyezése sem, mert ez a beleegyezés az Öe. 94. §-a szerint csak akkor adandó meg, ha az elidegenítés az összes érdekeltnek, vitás kérdések fennforgása esetén pedig az összes igényt tartóknak hozzájárulásával jött létre.

Mindezeknél fogva annak megemlítésével, hogy R. M. alperes, aki a végrendelet szerint a hagyatékhöz tartozó ingatlanok eladása esetén a befolyó eladási árnak azt a részét, amely az alperes követelésének kifizetése után fennmarad, a felperesekkel együtt öröklési és aki a perben korábban ellenezte azt, hogy az ingatlanok megfelelő hányadrésze neki örökrésze fejében természetben átadassék, a felülvizsgálati eljárásban tett bejelentése szerint ettől az állásponttól eltér és az ingatlanok megfelelő hányadrészeinek természetben átadását már nem ellenzi, — a felelősségi bíróság ítéletének megváltoztatásával meg kellett állapítani a felperesek öröklési jogát az ingatlanoknak ugyanolyan hányadrészeire, amelyen hányadrészekben ők az ingatlanok eladása esetén az ebből befolyó összegnek az özv. R. I. alperes kielégítése után fennmaradó részét öröklék.

Ki kellett azonban mondani azt is, hogy a felperesek öröklési joga korlátozva van az örökhagyó végrendeletében és fiók-

végrendeletében az ingatlanok eladása és a befolyó összeg hovatartozása tekintetében foglalt meghagyással. (K. P. I. 592/1937.)

106. *Örökhagyó végrendeletét író fél a végrendelet tartalma szerint hagyományban részesült.* Erről az érdekelt felek a köztük létesült osztályos egyesség megkötése előtt már tudomással bírtak s így a megkötött osztályos egyességben elfogadott végrendeletnek a végrendeletet író javára szóló rendelkezését nem támadhatják már meg amiatt, hogy az ennek javára tett rendelkezést örökhagyó az 1876 : XVI. t.-c. 10. §-ában meghatározott módok valamelyikén külön meg nem erősítette. (K. P. I. 980/1937.)

107. *A közvégrendelet nem érvényes akkor, ha azt a végrendelettel felolvasás után a végrendeleti tanúk előtt és általuk észlelhető módon előszóval nem hagyja helyben, ilyen jóváhagyásnak a végrendeleti tanúk vallomása szerint örökhagyó fejlődése nem tekinthető.* (A kir. Kuriának ezzel az eléggé aggályosnak tekinthető állásfoglalásával a következő számban részletesen is fogunk foglalkozni. Szerk.) (K. P. I. 6281/1936.)

108. *Jogszabály, hogy az örökség visszautasítása az örökhagyó halálának időpontjáig hat vissza, a hagyományt visszautasító ennél fogva úgy tekintendő, mint aki az örökség megnyílásakor már nem él, s így olyannak, mint ha az örökség rá meg sem nyílt volna.* Jogszabály továbbá, hogy *a visszautasító nyilatkozat egyoldalúan nem vonható vissza,* mert a visszautasított örökrészben való öröklés a visszautasítás után nyomban megnyílik.

A m. kir. Kuria 42. számú teljesülési határozatának azt a szabályát, hogy ha az örökhagyó hitelezője az örökség birtokbavétele vagy birói átadása előtt kívánja követelését a törvény útján érvényesíteni, tartozik a meghalt adósnak valamennyi örököst perbe idéztetni, az állandó bíró gyakorlat úgy értelmezi, hogy ha *az örökhagyó végrendeletet hagyott hátra, nem csak azokat kell perbe idézni, akiknek a végrendelet szerint, hanem mindazokat is, akiknek a törvény szerint lehet örökösdési igényük.* Ez azonban csak azt jelenti, hogy csak azoknak a perbevonása szükséges, akik a per megindításának időpontjában mutatkoztak olyan végrendeleti, vagy törvényes örökösöknek, akik az említett címen örökösdési igényt támaszthatnak. A hitelező tehát valóban mindazokat tartozik perbe vonni, akik mint örökösök az alaki

jog szempontjából érdekelteknek mutatkoznak; ez azonban a dolog természete szerint ítélendő meg. (K. P. VII. 6149/1936.)

109. *A közös lakásban való kényszerült együttlakás* továbbmenő tények nélkül sem a házassági életközösség megszakadását ki nem zárja, sem a bontó ok megbocsátását nem jelenti. (K. P. III. 5616/1936.)

110. *A jogosított kiskorúsága alatt az elévülés csak abban az esetben nyugszik, ha a kiskorúnak nincs törvényes képviselője, vagy a törvényes képviselő a követelés érvényesítésében akadályozva van, továbbá, ha a kiskorú és törvényes képviselője között, vagy a kiskorú és oly személy között, akinek ugyanaz a törvényes képviselője, mint a kiskorúnak, érdekellentét forog fenn.* (K. P. I. 6449/1936.)

111. A bontó peri ítéletben használt az a kifejezés, hogy felperes „ehelyütt“ vagyoni jogi igényt nem támaszt, a közönséges szóhasználat szerint azt jelenti, hogy felperes nem a bontóperben, hanem másutt kívánja az igényét érvényesíteni. Ez pedig a jogfenntartással egyenlő jelentőségű. (P. K. III. 4119/1936.)

112. A hiányzó *különvagyon* értéke a közszerzeményi vagyontól pénzben térítendő meg és a házastársak, illetve jogutódai erre irányuló követeléseit a házasság megszűnésével érvényesíthető. (K. P. I. 5478/1936.) I. H. 1937. 18.

113. Az állandó birói gyakorlat értelmében abban az esetben, ha házastársak a *különvagyonhoz* tartozó belsőségben a házasság alatt oly épületeket emelnek, amelyeknek mint közszerzeményi vagyontárgyaknak az értéke a telek értékét meghaladja, úgy a kisebb értékű telek a nagyobb épületek jogi sorsát osztja és értékének a külön vagyon részére való megtérítése ellenében a közszerzeményi vagyonba olvad. (K. P. I. 5478/1936.) u. a.

114. *Az ideiglenes gyámnak a hatásköre* nincsen ugyan korlátozva a gyámolt személyi ügyeire és a gyámolt vagyona fölötti felügyeletre, azonban ez az ilyen irányban nem korlátozott hatáskör csak halaszthatatlan intézkedések megtételére terjed ki. Ilyen halaszthatatlanul szükséges intézkedésnek a kiskorú ingatlanának az elidegenítése, csak akkor tekinthető, ha az a kiskorú tartását, neveltetése, költségeinek fedezhetése végett elkerülhetetlenül szükséges. (Ezzel szemben az ideiglenes gondnok hatásköre szűkebb, mivel az a gondnokolt vagyonának elidegenítésére egyáltalában nem jogosult.) (K. P. V. 1610/1936.) M. I. Sz. 1937. 5.

115. A jognyilatkozatát megtámadó fél nem hivatkozhatik *tévedésre*, ha tévedését olyan ténykörülmenyre vonatkoztatja, amelynek mibenlétét, ő, a saját ügyében mindenkitől elvárható gondosság kifejtése mellett megfelelő tájékozódást szerezhetett, de azt elmulasztotta. (K. P. II. 6329/1936.)

116. A házastársnak a másik házastárs által történt testi bántalmazása a hitvestársi öröklésre nem csak akkor *érdemtelenségi ok*, ha ez az életretörés fogalmát kimereti, hanem akkor is, ha az olyan mértékű volt, hogy annak alapján a bántalmazott házastárs a H. T. 80. §-ának a) pontja alapján a házasság felbontását kérhette, ezt kérte is, vagy az erre irányuló szándékát kinyilatkoztatta, de ennek megvalósításában akadályozva volt. (K. P. I. 356/1937.)

117. A 238. számú elvi határozat értelmében az *özvegyi jog* a legkisebb törvényes mértékben nemcsak a hagyatékot terhelő, hanem a kötelesrész meghatározásánál számításba jövő összes vagyont, tehát az örökhagyó által elajándékozott vagyont is és amennyiben a hagyatékban maradt vagyon egy része a kötelesrészre jogosítottnak özvegyi jogtól mentesen adandó ki, a hagyatékban visszamaradó vagyoni jövedelme pedig az özvegy tartási igényét nem fedezi, a még szükséges összeg pótlása az elajándékozott vagyonra esik. Örökhagyó második felesége, mert örökhagyó nem városi polgár és nem honorációr, hanem pék mester volt, a volt jobbagyok osztályához tartozottnak tekintendő s így özvegyi jogára nézve az 1840 : XVIII. t.-c. 18. §-ának rendelkezései az irányadók, vagyis a megajándékozott az özvegy tartásához csak abban az esetben tartoznak hozzájárulni, ha az özvegyi haszonélvezet alatt álló vagyon egy gyermekrészt el nem éri, függetlenül attól, hogy egy gyermekrész jövedelme az özvegy tartásához szükséges, vagy elegendő-e. (K. P. I. 663/1937.)

Szerkesztői üzenetek.

B. A. A Kir. Közjegyzők Közlönye 1936. évi 10. számában (430. oldal) közöltük kivonatolva a hatásköri bíróság Hb. 45/1935. számú határozatát, amely szerint a gyámhatóságtól kirendelt ügygondnokok díjait nem a bíróság, hanem a gyámhatóság állapítja meg. Ebből a kivonatolva közlésből általános szabályra lehetett következtetni, holott a most hivatkozott határozat csupán azokra az esetekre hatályos, amikor a gyámhatóság a perben való

képviselőre rendelt ki kiskorúak, vagy gondnokoltak részére ügygondnokot. Ezzel szemben ugyancsak a hatásköri bíróság már előzetesen Hb. 74/1934. számú határozatával kimondta, hogy *az örökösödési eljárás rendjén akár a gyámhatóság, akár a kir. közjegyző részéről kirendelt ügygondnokok díjának megállapítására nem a gyámhatóság, hanem amint az eddig is gyakorlatban volt, a hagyatéki bíróság illetékes.*

E. I. dr. A debreceni kir. közjegyzői kamara 208/1937. kk. számú végzésének azt az állásfoglalását, mely szerint a kir. közjegyző az óvásra rendelt határidő leteltéig, vagyis délután 5 óráig hivatalos órát tartani köteles, mivel ezt kifejezett jogszabály nem rendel, helyesnek nem találhatjuk. A kamara határozatában hivatkozott közjegyzői utasítás 2. §-a csupán azt rendel, hogy a közjegyző bizonyos órákat köteles megjelölni, amikor irodájában található. Ebből következik okszerűen az, hogy ha a hivatalos óráknak megjelölése egyébként a normális időpontoknak megfelel, aminthogy ma már javarészből a hivatalos órák folytatólagosan, délután 2, vagy 3 óráig tartanak, a közjegyző az utasításban írt kötelezettségének eleget tett. A 2. §. 2. pontjának az a rendelkezése, mely szerint a közjegyző intézkedni tartozik, hogy holléte és az irodába való visszaérkezése tudva legyen s hogy a hozzá intézett iratok és kézbesítések távollétében is elfogadtassanak, korántsem magyarázható akként, mintha ez az óvás felvétele céljából a beküldött váltókra is vonatkoznék, mivel ilyen kiterjesztő magyarázat mellett a nap bármely szakában is rendelkezésére kellene állnia a jogkereső közönségnek. Erre nézve azonban kifejezett jogszabály nincs s ez az álláspont de lege ferenda sem fogadható el helyesnek.

K. L. A múlt számban közölt ismertetés kiegészítéséül közöljük, hogy az országgyűlési képviselőjelölésre vonatkozó ajánlási íven *az aláírások hitelesítése bélyegmentes, azonban nem díjmentes* s így a 60600/1926. I. M. rendelet alapján járó díjak felszámíthatók. Nyilvánvaló ez az 1937. VIII. t.-c. 1. §. 2. bekezdése szövegéből, amely szerint a hitelesítés a kir. közjegyző előtt *illeték mentes*, a kir. járásbíróság, a választási biztos és a községi előjáróság (polgármester) előtt *díj- és illetékmentes*.

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állasközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el. (Cím: Gyöngyössi Arisztid dr. kir. közjegyzőhelyettes, Budapest, VIII., József-körút 2.)

Kéziratokat vissza nem küldünk s azok megőrzését nem vállaljuk.